

KENELERDEN KORUNMA VE KONTROL

PROF.DR.LEVENT AYDIN

**Uludağ Üniversitesi
Veteriner Fakültesi
Parazitoloji Anabilim Dalı**

IXODIDA

ARGASIDAE

Argas +
Antricola
Nothoaspis
Ornithodoros+
Otobius +

IXODIDAE

Amblyomma+
Anocentor
Aponomma
Anamobhimalaya
Boophilus+
Cosmiomma
Dermacentor+

Haemaphysalis+
Hyalomma+
Ixodes+
Margoropus
Nosomma
Rhipicephalus +

NUTTALLIELLIDAE

Nuttalliella

KENE TÜRLERİ

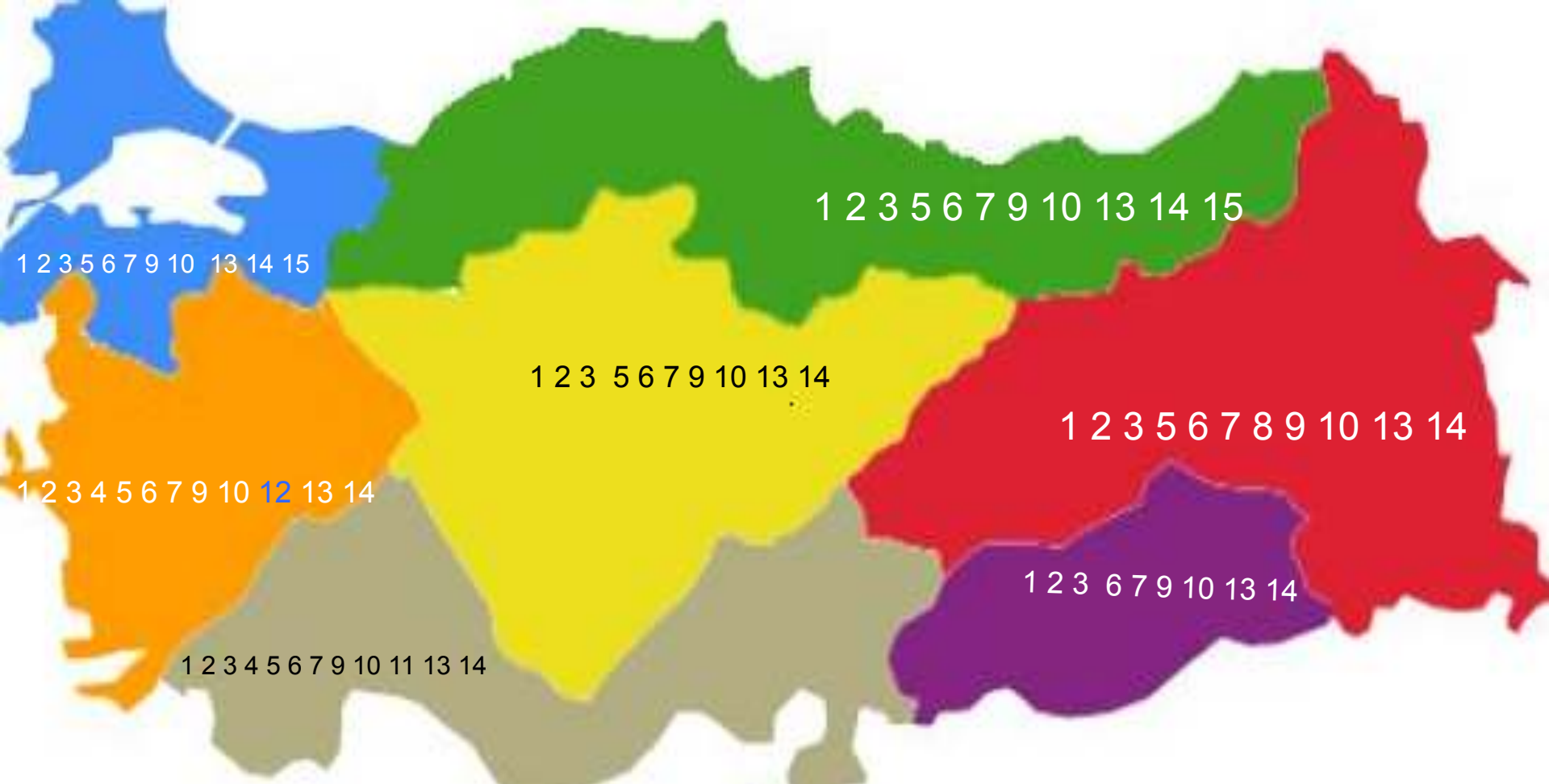
- Dünyada 3 ailede 20 cinse bağlı yaklaşık 890 civarında kene türü mevcuttur.
- Ülkemiz bulunduğu coğrafik kuşak nedeniyle kene enfestasyonlarının tehdi altındadır.
- Bugün ülkemizde 2 ailede 10 cinse bağlı yaklaşık 32 kene türü tespit edilmiştir.

KENELERİN DİREK ETKİLERİYLE:

- **Kene Felci** → *Ixodes ricinus*,
Otobius megnini, *Ornithodoros*
lahorensis, *Hyalomma* spp.
- **Terleme Hastalığı** → *Hyalomma*
truncatum
- **Anemi**

NAKLETTİKLERİ ETKENLER

- Helmint, Protozoon, Bakteri, Riketsia, Viruslar
- Transtadial – Transovarial Nakil
- Sekonder enfeksiyon ve enfestasyonlara predispozisyon

1. *Hyalomma anatolicum anatolicum*
2. *Hyalomma anatolicum excavatum*
3. *Hyalomma detritum*
4. *Hyalomma dromedarii*
5. *Hyalomma marginatum marginatum*
6. *Hyalomma aegyptium*
7. *Dermacentor marginatus*

8. *Dermacentor niveus*
9. *Rhipicephalus bursa*
10. *Boophilus annulatus*
11. *Amblyomma variegatum*
12. ***Hyalomma marginatum rufipes***
13. *Rhipicephalus sanguineus*
14. *Rhipicephalus turanicus*

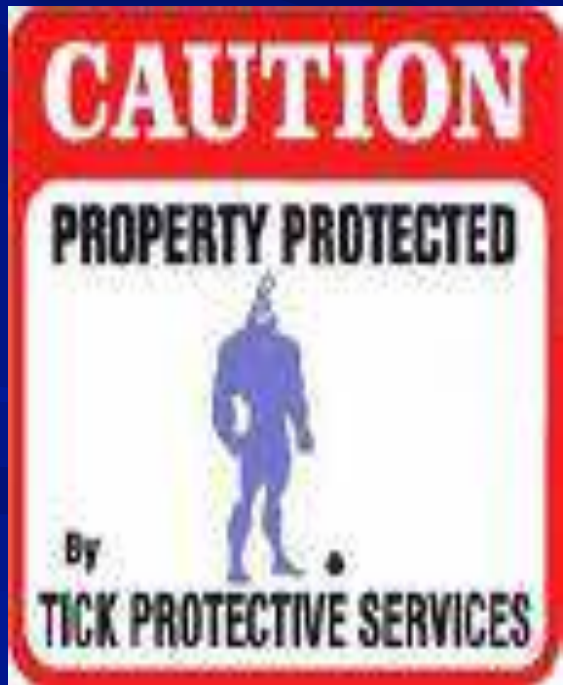
KORUMA VE KONTROL

- Bireysel korunma ve kontrol
- Biyolojik kontrol
- Kimyasal kontrol
- Aşılama
- Genetik kontrol
- Fiziksel ve Alan kontrolü
- Entegre yöntemler

BİREYSEL KORUNMA

- Kıyafetlerin uygunluğu
- Kene kovucular
- Kene uyarıları
- Eğitim ve Bilinçlendirme
- Koordinasyon
- Kenenin uzaklaştırılması

CAUTION

TICKS ARE FOUND IN THIS AREA, AND MAY CARRY LYME DISEASE. THESE TICKS CLING TO THE TIPS OF TWIGS AND GRASSES AND MAY ATTACH TO YOU IF YOU BRUSH AGAINST THEM.

- HELP PROTECT YOURSELF -

- WEAR LIGHT-COLORED CLOTHES SO YOU CAN SPOT TICKS EASILY. TUCK LOOSE CLOTHING IN.
- APPLY INSECT REPELLENT.
- TRY TO AVOID CONTACT WITH PLANTS.
- INSPECT YOURSELF, YOUR CHILDREN, AND PETS OFTEN.
- IF YOU BECOME ILL OR DEVELOP A RASH AFTER BEING BITTEN BY A TICK, SEEK MEDICAL ATTENTION.

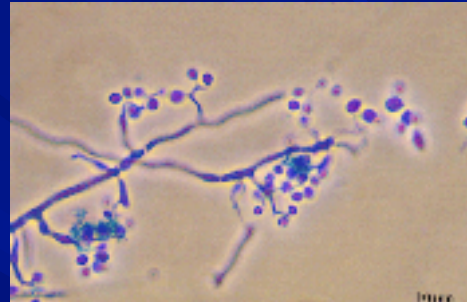

ACTUAL SIZE
WESTERN BLACK-LEGGED TICK

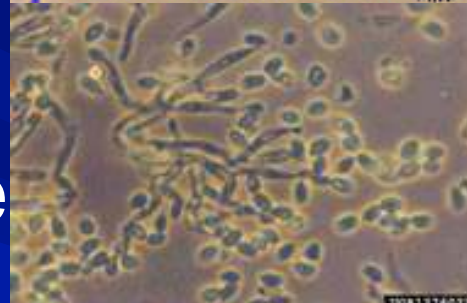

BIYOLOJİK KONTROL

■ *Beauveria bassiana*

■ *Metarhizium anisopliae*

■ *Bacillus thuringiensis*

- IXODIPHAGUS
- HUNTERELLUS
(HYMENOPTERALAR)

AKARİSİT İLAÇLAR

- Organik Fosforlu Bileşikler
- Karbamat insektisitler
- Pyrethrin' ler ve Pyrethroidler
- Formamidinler
- Hormon Benzerleri
- Bitkisel yağlar (Rotenon,Origanum)
- Makrosiklik Lakton' lar (avermectin ,milbemisin)
- Diğerleri (Fibronil, imidakloprit)

Kontrol ve Korunma

Kimyasal Kontrol

Merada (AÇIK ALAN)

Ahır ve barınaklarda (KAPALI ALAN)

Hayvanlarda

ÖNEMLİ!!!!!!

Mevsimsel aktivitenin bilinmesi

İlaç seçimi

İlaç kullanımı

SENTETİK PYRETHROİDLER

- Birinci generasyon (Allethrin)
- İkinci generasyon (Tetramethrin, Bioresmethrin, Bioallethrin, v.b.)
- Üçüncü generasyon (Fenvelarat)
- Dördüncü generasyon
(Deltamethrin, Cypermethrin,
Flumethrin, Permethrin, Lambda-cyhalothrin, v.b.)
- Beşinci generasyon (Etafenprox, Flufenprox,
Halfenprox , Silafluofen)

- Sentetik pyrethroidler de yağlı preparatlar maksimum 21-23 gün hayvanlarda etkilidir. 8 HAFTA DEĞİL!!!!!!!!!!!!
- Banyo preparatlar 1-2 hafta etkilidir.
- Biyolojik olarak kenenin kaç konakçılı olduğu ve kenenin o coğrafyadaki mevsimsel dinamiği ilaç etkinliği açısından önemlidir.

KULLANILMASI TEHLİKELİ İLAÇLAR

Uluslararası Kanser Araştırma Örgütü (IACR)' nün hazırladığı sakıncalı ilaçlar listesi (1999)

Dantron

Diklorvos

Permetrin

Karbaril

Klorlu hidrokarbonlar

Parafin

Malation

Nitiazid

Triklorfon

DDT

Paradiklorbenzen

BİLİNÇLİ VE GÜVENLİ İLAÇ KULLANIMINDA ANA HEDEFLER

- Kalite
- Etkinlik (Amaca yönelik)
- Güvenlik (İnsan, hayvan, hayvansal ürünler ve Çevre için)
- Ekonomi (Ekonomik kullanılabilirlik, Tedarik ve Kullanım Kolaylığı)

HALK VE HAYVAN SAĞLIĞI İLE ÇEVREYİ TEHDİT EDEN UYGULAMA HATALARI

- ❑ Doz aşımı-ilaç yüklemesi ya da eksik doz kullanımı
- ❑ Gereksiz ilaç kullanımı
- ❑ Değişik etkenlere karşı ilaç kokteyllerinin hazırlanması
- ❑ Onanmamış-ruhsatsız ya da başka amaçlarda (Veteriner, Beşeri,Zirai) üretilen ilaçların kullanılması
- ❑ İlaçlarda etiket- talimat dışı kullanım
- ❑ Hatalı ilaç, uygulama yolu
- ❑ Zamansız ilaç kullanımı

SONUÇ:

**KIRIM KONGO KANAMALI ATEŞİNDE,
ŞEHİR MERKEZLERİNDE İLAÇLAMA
GEREKLİLİĞİ
DÜŞÜNDÜRÜCÜDÜR!!!!!!!**